

Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)

İxtisasın şifri və adı: 7004006 - "Maliyyə"

İxtisaslaşmanın adı: Maliyyə menecmenti

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/F (Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyət istiqamətləri) (Fənn proqram - LDU, 05.04.2023-cü il, Elmi Şuranın 06 sayılı qərarı ilə nəşr olunub)

Kodu: ATMMSF-002

Tədris ili: I (2025/2026)

Semestr: II (Yaz)

Tədris yükü: Cəmi: 180 saat. Auditoriya saati: 30 saat (15 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: iqt.e.n., dos. Əliyeva Gülbəniz Tofiq qızı

Məsləhət günləri və saati: I-V günlər Saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: gulbeniz_aliyeva@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III. Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Деятельность кредитно-финансовых институтов + е-Приложение : учебник / Л. Н. Андрианова, Н. Е. Анненская, О. В. Захарова [и др.] ; под ред. Б. Б. Рубцова. КноРус, 2025. — 232 с.
2. Гусева, И. А. Финансовые рынки и институты : учебник и практикум для вузов / И. А. Гусева. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 344 с.
3. Коршунов, В. В. Экономика организации (предприятия) : учебник и практикум для вузов / В. В. Коршунов. — 6-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 363 с.
4. Современные финансовые рынки : учебник / К. В. Криничанский, Б. Б. Рубцов, А. А. Цыганов [и др.] ; под ред. К. В. Криничанского, Б. Б. Рубцова, А. А. Цыганова. КноРус, 2025. — 608 с.
5. Банки и банковские операции : учебник и практикум для вузов / под редакцией Б. И. Соколова. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 189 с.
6. Банки и банковское дело : учебник и практикум для вузов / под редакцией В. А. Боровковой. — 7-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 606 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Maliyyənin müasir problemləri" fənninin tədrisi zəruridir

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyət istiqamətləri" fənni maliyyə institutlarının iqtisadiyyatda yeri və rolu, maliyyə bazarları, qiymətli kağızlar bazarı, fond birjası, sığorta bazarı, Mərkəzi bank və kommertiya banklarının fəaliyyəti və Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə-

kredit institutları ilə əlaqələrinə aid mövzuların araşdırılmasından ibarətdir. "Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyət istiqamətləri" fənni tələbələrin maliyyə - kredit institutlarının fəaliyyət sahələri və əsas funksiyaları, pul və kapital bazarlarının fəaliyyəti sahəsinin formalaşması və fəaliyyəti üzrə nəzəri və praktiki biliklərə yiyələnməsinə, sığorta bazarı, qiymətli kağız bazarı və fond birjası, Azərbaycanda maliyyə sisteminin hüquqi bazası, Mərkəzi Bank və kommertiya banklarının fəaliyyətini, həmçinin beynəlxalq maliyyə institutlarının fəaliyyəti ilə bağlı zəruri olan nəzəri anlayışların və praktiki bacarıqların tələbələrə çatdırılmasına yönəldilmişdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə magistrlərin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 bal) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - magistr keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - magistr keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açar;
- 8 bal - magistr cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - magistr keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - magistrin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - magistrin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - magistrin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - magistrin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - magistrin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Magistrin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə Magistrin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Magistr Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir

X. Təqvim mövzu planı:

Cəmi 30 saat . Mühazirə 15 saat, seminar 15 saat.

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1	Mövzu: Müasir maliyyə-kredit institutlarının ölkə iqtisadiyyatında rolu Plan: 1. Dünya ölkələri arasında iqtisadi, maliyyə və sosial münasibətlərin inkişafı xüsusiyyətləri 2. Müasir maliyyə-kredit institutlarının yaradılması mexanizmi 3. Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyətinin hüquqi bazası 4. Respublikanın maliyyə sisteminin inkişafında müasir maliyyə-kredit institutlarının rolu 5. Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyətinin taktika və strategiyasının müəyyənləşdirilməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-6]	2	2	
2	Mövzu: Maliyyə bazarı və onun fəaliyyət istiqamətləri Plan: 1. Maliyyə bazarının nəzəri əsasları və onun strukturu 2. Maliyyə bazarının idarə edilməsinin əsas istiqamətləri 3. Maliyyə bazarının təsnifatı 4. Maliyyə alətlərinin istifadəsinə görə bazarlar 5. Pul və kapital bazarının fəaliyyətinin əsas istiqamətləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-6]	2	2	
3	Mövzu: Bank sistemi və onun elementləri Plan: 1. Bank sisteminin tarixi inkişafı və xarakteristikası 2. Azərbaycanda bank fəaliyyətinin normativ-hüquqi bazası 3. Bank sistemə təsir göstərən amillər 4. Bank bazarı və bankların təsnifləşdirilməsi 5. Bank sisteminin xüsusiyyətləri və təşkil prinsipləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-6]	2	2	
4	Mövzu: Yeni maliyyə-kredit alətlərinin yaranması mexanizmi Plan: 1. Yeni maliyyə-kredit alətlərinin yaranması zərurəti 2. Lizing-yeni maliyyə-kredit aləti kimi 3. Faktoring - yeni maliyyələşdirilmə forması kimi 4. Vençur və layihə maliyyələşdirilməsinin yaranması və fəaliyyət xüsusiyyətləri 5. Françayzinqin yaranması və təşəkkülü prosesi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-6]	2	2	
5	Mövzu: Yeni maliyyə-kredit alətlərinin yaranması mexanizmi Plan: 1. Yeni maliyyə-kredit alətlərinin yaranması zərurəti 2. Lizing-yeni maliyyə-kredit aləti kimi 3. Faktoring - yeni maliyyələşdirilmə forması kimi	2	2	

	4. Vençur və layihə maliyyələşdirilməsinin yaranması və fəaliyyət xüsusiyyətləri 5. Françayzinqin yaranması və təşəkkülü prosesi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-6]			
6	Mövzu: Kommersiya bankları müasir maliyyə kredit institutları kimi Plan: 1. Kommersiya banklarının yaradılması və lisenziyalaşdırılması 2. Kommersiya banklarının təşkilati və idarəetmə strukturu 3. Kommersiya banklarının resursları və onların formalaşması xüsusiyyətləri 4. Banklararası bazarda borcların əldə olunması 5. Kommersiya banklarının aklivlərinin formalaşması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-6]	2	2	
7	Mövzu: Kommersiya bankları müasir maliyyə kredit institutları kimi Plan: 1. Kommersiya banklarının yaradılması və lisenziyalaşdırılması 2. Kommersiya banklarının təşkilati və idarəetmə strukturu 3. Kommersiya banklarının resursları və onların formalaşması xüsusiyyətləri 4. Banklararası bazarda borcların əldə olunması 5. Kommersiya banklarının aktivlərinin formalaşması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-6]	2	2	
8	Mövzu: Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə-kredit institutları ilə əlaqələri Plan: 1. Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə-kredit institutları ilə əlaqələrinin iqtisadi əsasları. 2. Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) ilə əməkdaşlıq. 3. Dünya Bankı (DB) ilə əməkdaşlığın istiqamətləri. 4. Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ilə əməkdaşlıq istiqamətləri. 5. Asiya İnkişaf Bankı (AİB) ilə əməkdaşlıq istiqamətləri. Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-6]	1	1	
x	Cəmi:	15	15	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Magistr fənnin öyrənilməsi zamanı bacarmalıdır:

1. Maliyyə institutlarının fəaliyyətinin, maliyyə bazarı və onun iştirakçılarının fəaliyyətinin təhlil etməyi öyrənmək;
2. Bank xidmət və məhsulları, bank fəaliyyətində maliyyə nəticələrinin təhlili qaydalarının nəzəri və praktik cəhətlərini öyrənmək;
3. Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə-kredit institutları ilə əlaqələrinin iqtisadi əsaslarını öyrənmək.
4. Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə-kredit institutları ilə əlaqələrin təhlilini aparmaq bacarığına yiyələnmək və s.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Magistrantlar

- Müasir maliyyə-kredit institutlarının mahiyyətini, funksiyalarını və iqtisadiyyatda rolunu elmi-nəzəri əsaslarla izah edir;
- Maliyyə bazarının strukturu, iştirakçıları və fəaliyyət mexanizmlərini sistemli şəkildə təhlil edir;
- Pul və kapital bazarlarının qarşılıqlı əlaqəsini, onların maliyyə sistemində tutduğu mövqeyi şərh edir;
- Bank sisteminin quruluşunu, elementlərini və inkişaf meyillərini, o cümlədən Azərbaycan bank sisteminin xüsusiyyətlərini izah edir;
- Kommersiya banklarının fəaliyyət istiqamətlərini, resurs və aktiv əməliyyatlarını, maliyyə nəticələrinin formalaşmasını təhlil edir;
- Yeni maliyyə-kredit alətlərinin (lizinq, faktoring, vençur maliyyələşməsi, layihə maliyyələşdirilməsi, françayzing və s.) yaranma mexanizmini və tətbiq xüsusiyyətlərini izah edir;
- Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq maliyyə-kredit institutları (BVF, DB, AYİB, AİB və s.) ilə əməkdaşlıq istiqamətlərini və iqtisadi əhəmiyyətini təhlil edir.

XIV. Magistrlərin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi: _____

XV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Dünya ölkələri arasında iqtisadi, maliyyə və sosial münasibətlərin inkişafı xüsusiyyətləri
2. Müasir maliyyə-kredit institutlarının yaradılması mexanizmi
3. Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyətinin hüquqi bazası
4. Respublikanın maliyyə sisteminin inkişafında müasir maliyyə-kredit institutlarının rolu
5. Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyətinin taktika və strategiyasının müəyyənləşdirilməsi
6. Maliyyə bazarının nəzəri əsasları və onun strukturu
7. Maliyyə bazarının idarə edilməsinin əsas istiqamətləri
8. Maliyyə bazarının təsnifatı
9. Maliyyə alətlərinin istifadəsinə görə bazarlar
10. Pul və kapital bazarının fəaliyyətinin əsas istiqamətləri

II Kollektiv sualları:

1. Bank sisteminin tarixi inkişafı və xarakteristikası
2. Azərbaycanda bank fəaliyyətinin normativ-hüquqi bazası
3. Bank sistemə təsir göstərən amillər
4. Bank bazarı və bankların təsnifləşdirilməsi
5. Bank sisteminin xüsusiyyətləri və təşkili prinsipləri
6. Yeni maliyyə-kredit alətlərinin yaranması zərurəti
7. Vençur və layihə maliyyələşdirilməsinin yaranması və fəaliyyət xüsusiyyətləri
8. Kommersiya banklarının yaradılması və lisenziyalaşdırılması
9. Banklararası bazarda borcların əldə olunması
10. Kommersiya banklarının aktivlərinin formalaşması

XVI. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Dünya ölkələri arasında iqtisadi, maliyyə və sosial münasibətlərin inkişafı xüsusiyyətləri.
2. Müasir maliyyə-kredit institutlarının yaradılması mexanizmi.
3. Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyətinin hüquqi bazası.
4. Respublikanın maliyyə sisteminin inkişafında müasir maliyyə-kredit institutlarının rolu.
5. Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyətinin taktika və strategiyasının müəyyənləşdirilməsi
6. Maliyyə bazarının nəzəri əsasları və onun strukturu
7. Maliyyə bazarının idarə edilməsinin əsas istiqamətləri

8. Maliyyə bazarının təsnifatı
9. Maliyyə alətlərinin istifadəsinə görə bazarlar
10. Pul və kapital bazarının fəaliyyətinin əsas istiqamətləri
11. Bank sisteminin tarixi inkişafı və xarakteristikası
12. Azərbaycanda bank fəaliyyətinin normativ-hüquqi bazası
13. Bank sistemində təsir göstərən amillər
14. Bank bazarı və bankların təsnifləşdirilməsi
15. Bank sisteminin xüsusiyyətləri və təşkili prinsipləri
16. Yeni maliyyə-kredit alətlərinin yaranması zərurəti.
17. Lizinq-yeni maliyyə-kredit aləti kimi.
18. Faktoring - yeni maliyyələşdirilmə forması kimi.
19. Vençur və layihə maliyyələşdirilməsinin yaranması və fəaliyyət xüsusiyyətləri
20. Françayzinqin yaranması və təşəkkülü prosesi.
21. Kommersiya banklarının yaradılması və lisenziyalaşdırılması
22. Kommersiya banklarının təşkilatı və idarəetmə strukturu
23. Kommersiya banklarının resursları və onların formalaşması xüsusiyyətləri
24. Banklararası bazarda borcların əldə olunması
25. Kommersiya banklarının aktivlərinin formalaşması
26. Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə-kredit institutları ilə əlaqələrinin iqtisadi əsasları
27. Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) ilə əməkdaşlıq
28. Dünya Bankı (DB) ilə əməkdaşlığın istiqamətləri
29. Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ilə əməkdaşlıq istiqamətləri
30. Asiya İnkişaf Bankı (AİB) ilə əməkdaşlıq istiqamətləri

S/F (Müasir maliyyə-kredit institutlarının fəaliyyət istiqamətləri) fənninin sillabusu 7004006 - "Maliyyə" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının 05.01.2026-cı il tarixli 08 sayılı iclasında təsdiq olunmuşdu.

Fənn müəllimi:

dos. Gülbəniz Əliyeva

Kafedra müdiri:

dos. Əlixan Bədəlov